

Aalborg Universitet

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Landsbyidrætsforeningernes rolle i landdistriktsudviklingen

Møller, Jørgen

Publication date:
2008

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):
Møller, J. (2008, okt. 2). Landsbyidrætsforeningernes rolle i landdistriktsudviklingen.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LANDSBYIDRÆTSFORENINGERNE ROLLE I LANDDISTRIKTSUDVIKLINGEN

**Lektor, Arkitekt MAA. Jørgen Møller
Aalborg Universitet.**

**Inst.20. Samfundsudvikling og Planlægning
Sektionen for Byplanlægning, Veje & Trafik**

AXELBORG

02.10.2008

PERSONLIG BAGGRUND

- 59 år på landet (I samme sogn)
- Hvor min far var formand omkring 1944
- 33 år som lokalforeningsformand
- 27 år som idrætshalsnæstformand
- 30 år som lokalsamfundsaktivist
- 15 år i DGI/Randers/(Østjylland
- 7 år som landsbyforsker

De tre andre.

- **Lotte Jensen**, Up Front Europe. Fondraiser/DGI ØSTJYLLAND
- **Per Lund**, Seniorforeningskonsulent/DGI. Ø.
- **Ole Brændgård/DGI.Ø**
- Leder af Foreningsudviklingssektionen
- **Tilsammen over 100 års erfaringer fra idrætsforeninglivet på mange niveauer**

PARADIGMET

- **OMSTILLING**
- **UDVIKLING eller/og**
- **AFVIKLING**

Hvad drejer det her sig om?

- *"Idrætsforeningerne er mange steder i landet den stærkeste forening. Derfor kan det være dem, der skal tage initiativ til at skabe en debat om landsbyens fremtid og hvad man kan gøre for at skabe udvikling i byen"*
- *Søren Møller. Udspil nr. 1. 2007*

Empirisk baggrund

- 3 projekter
- 1. **Pilotprojekt** fra efteråret 2006 med 9 udvalgte landdistriktsidrætsforeninger i Randers- Grenåområdet
- Læringsmodel og vidensdeling

- **2. Bevilling fra IM/Velfærdsministeriet på 250.000 kr**
 - **DGI-Konsulentbistand (ad libitum)**
 - **Er vi ved at afslutte og evaluere**
-
- **3. Bevilling fra DGI's Forskningspulje 220.000**
 - **AAU forskningstid 100.000**
 - **Færdig om nogle måneder**

Velfærdsministeriets projekt 2007

- ***"Aktivering af idrætsforeningernes sociale kapital i landdistriktsudviklingen"***
- 22 udvalgte landdistriktsidrætsforeninger
- 5 cirkelsamarbejder (Vidensdeling/ERFA GR.)
- Konsulenter. DGI.
- Sparring og coaching i hver forening
- -og i samarbejdscirklerne

DGI-Forskningsprojekt

- *Aktivering af
Landsbyidrætforeningernes sociale
kapital i landdistriktsudviklingen*

Metode.

- Udvalgte foreninger
 - Multipelcase
 - Ca. 16 – 20 foreninger
 - Flerstrengt /Enkeltaktivitet
 - Tæt på større by/langt fra større by
-
- Intensive interviews med foreningsformanden
 - + øvrigt foreningsmateriale og lokalsamfundsmateriale
 - + evt. fokusgruppeinterviews

Forskningsprojektets teoretiske baggrund og metode

- Undersøgelsens samfundsmæssige kontekst:
- A) Udviklingen i landdistrikterne
- B) Udviklingen i landsbyerne
- C) Udviklingen i idrætsbilledet

Idrætsforeningernes kapitalformer

- Fysisk kapital
- Økonomisk kapital
- Organisatorisk kapital
- Netværkskapital
- Kulturel kapital
- Social kapital

- Primær emperi Interviews med foreningsledere.
- Ca. 20 landsbyidrætsforeninger

Faktorer

- Fremmer...Hindrer
- I omgivelserne
- Internt i foreningen

Aktørerne på landsbyscenen

- Borgerforeninger, Forsamlingshuse
Landsbyråd, Friskoler, Folkeskoler,
Landboforeninger/4H, spejdere
- LAG'er, Børnehvaer, SFO'er
- **Forskellige forenings, organisations,
forhandlings- og beslutningsstrukturer**

Landsbyidrætsforeningernes sociale kapital i landistriktsudviklingen.

- Forskningsprojektets resultater ikke helt færdige pt.
- Men **indtryk** fra de tre projekter kan dog "afsløres":

LANDDISTRIKTSARENAEN!

- Et broget og forskelligartet landdistriktsdanmark.
- Landbysamfundene er forskellige og idrætsforeningerne derude er forskellige.

En kunstnerisk sammenfatning !

Allan Otte. God damn the Sun. 2006

Region Midtjylland

Det lette liv på landet

Landdistriktskonference

Idrætsforeninger
Er sjældent med til
Sådanne seancer

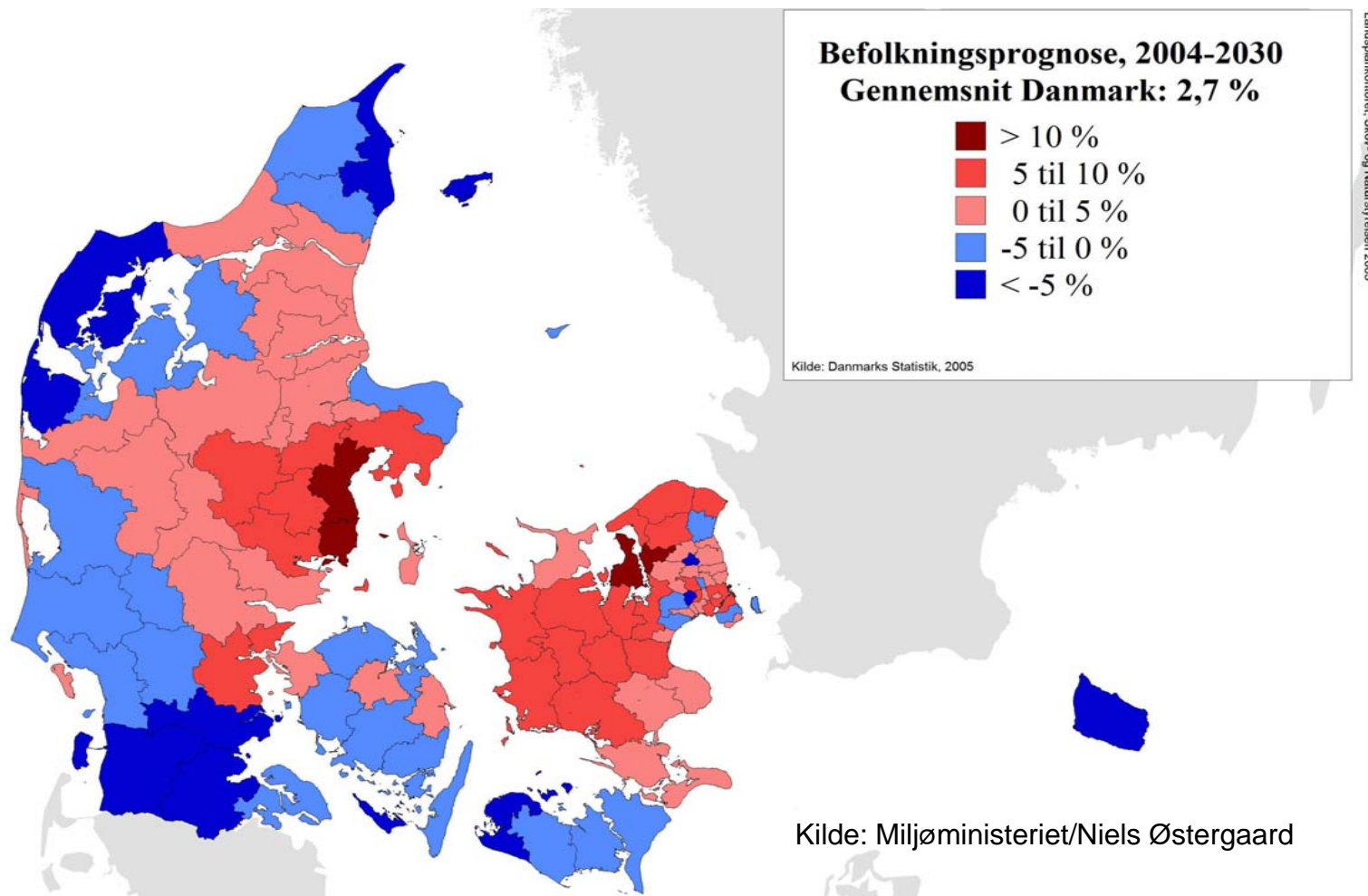
Mandag den 3. marts 2008
Dansk Landbrugsmuseum,
Gl. Estrup
Randersvej 4, 8963 Auning

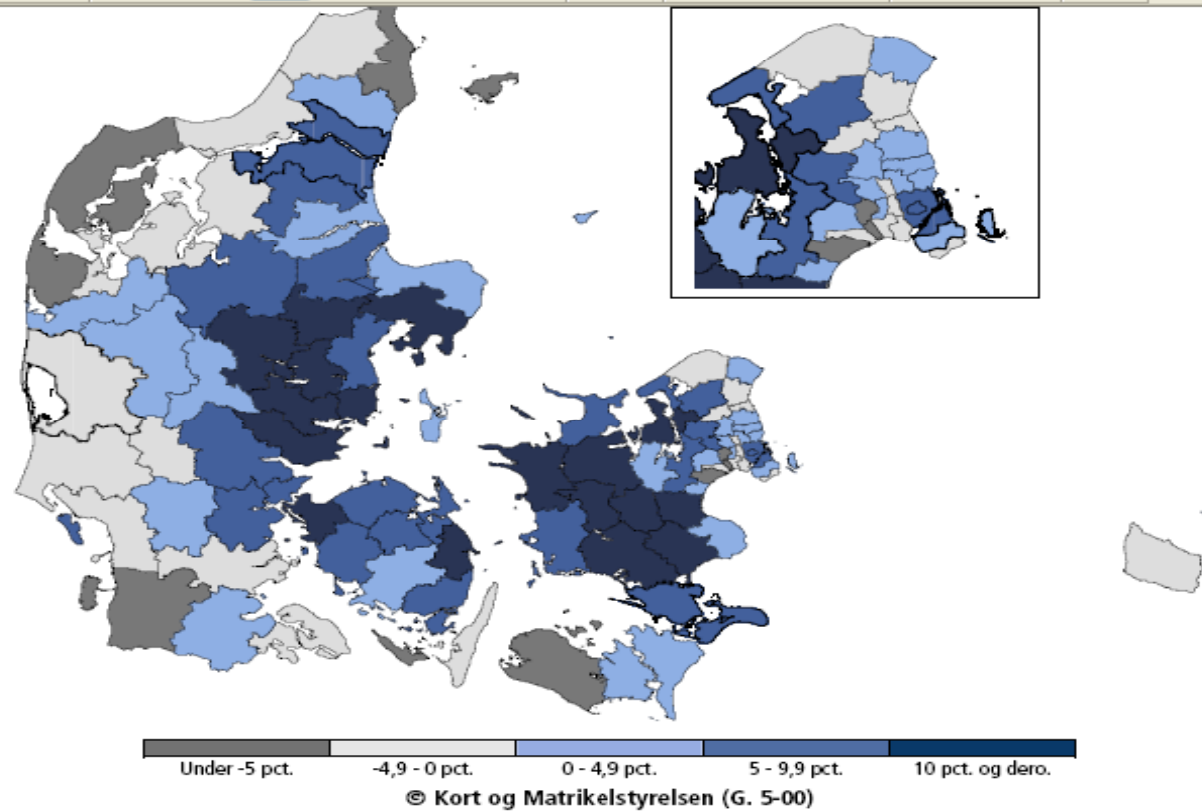
Mød op med dine ideer til politiske initiativer,
der kan hjælpe det lette liv på vej.

Lyt til og tal med
Mariann Fischer-Boel · Morten Lautrup-Larsen
Bent Hansen og Torben Jensen

BEFOLKNINGSPROGNOSEN

Danmark 2007 – 2030. DS

*Udsigt til
faldende folketal
i 34 kommuner ...*

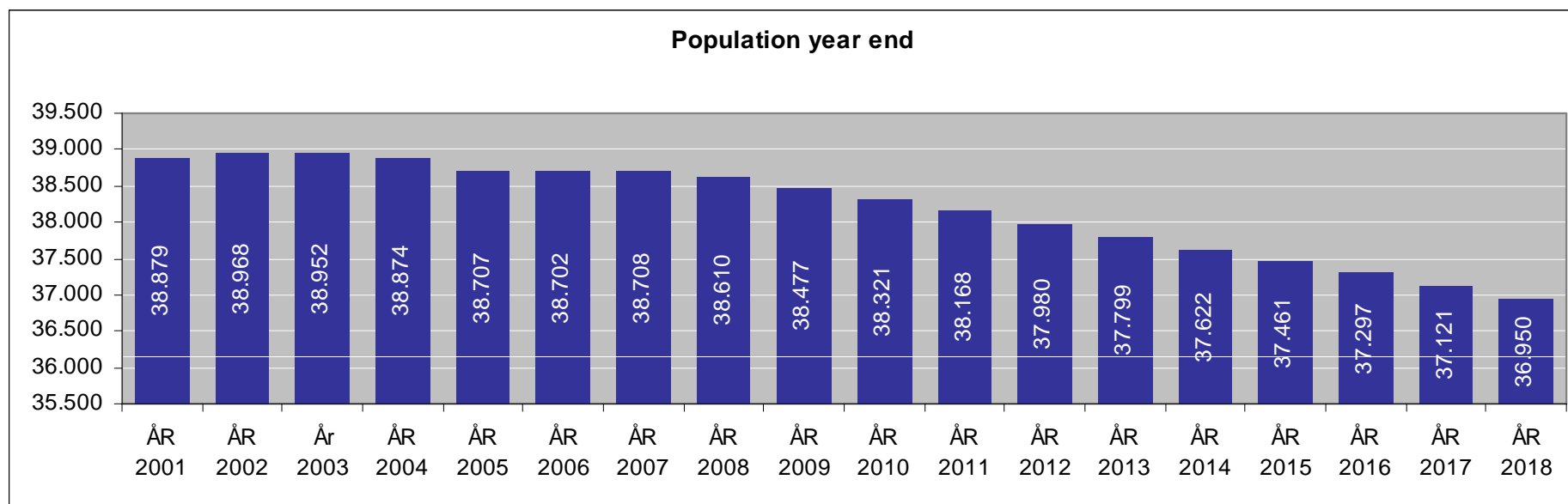
En tredjedel af de nye danske kommuner kan vente et faldende folketal indtil 2030. Der er tale om 34 kommuner, som i dag har et samlet folketal på 1,3 mio. Tilbagegangen vil være størst i Ærø, Læsø, Lemvig, Albertslund og Tønder kommuner med et fald på over 9 pct.

"DEN RÅDNE BANAN"

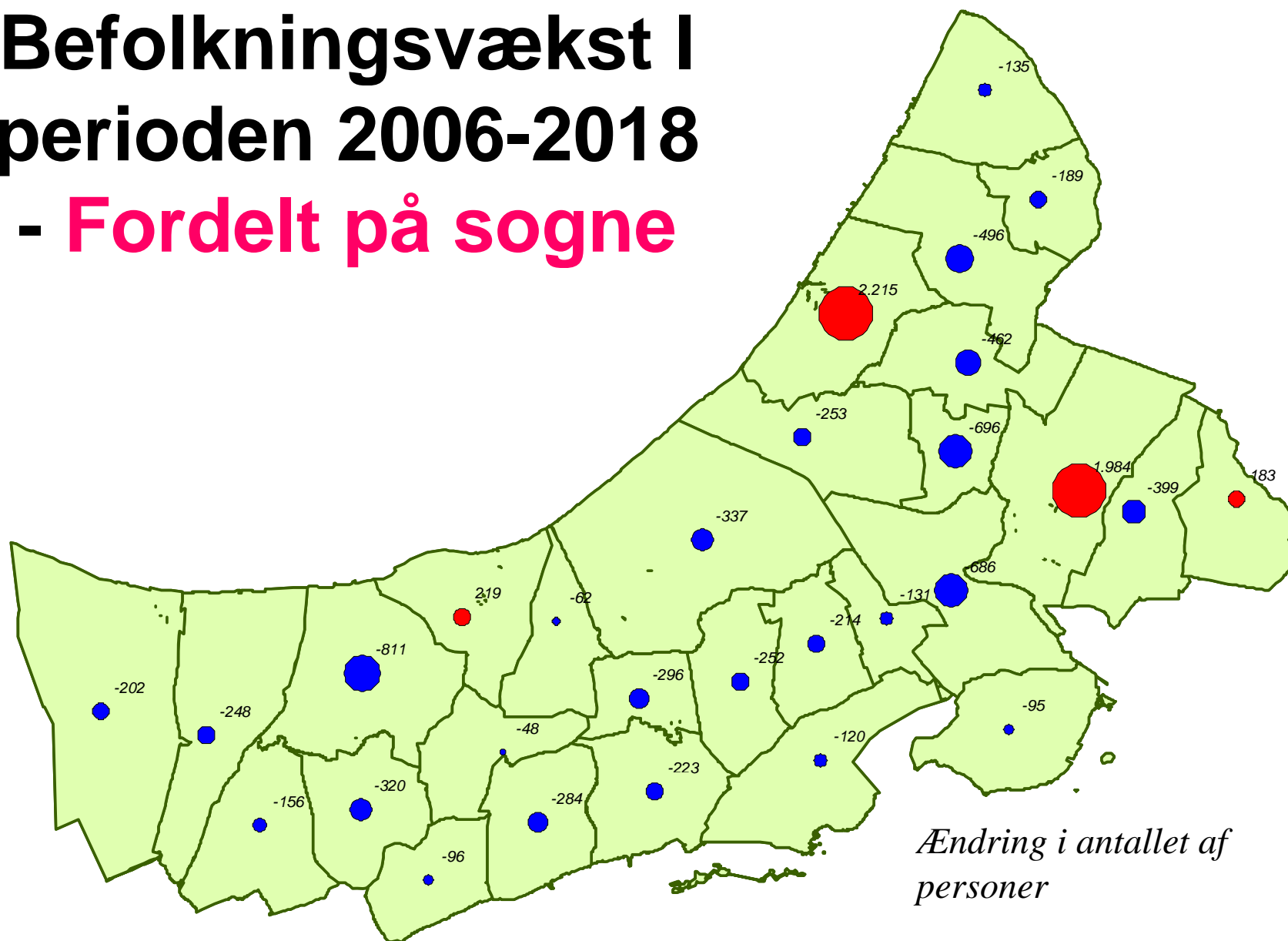
Flere regionalforskere betegner yderområdene som den "rådne banan", fordi

Befolkningsprognose, Jammerbugt kommune 2001- 2018

Befolkningsvækst I perioden 2006-2018

- Fordelt på sogne

Ændring i antallet af
personer

Vækst (Rød) 24

Tilbagegang (blå)

STATUS

- 18% - 800.000- Åbent land/200 indbyggere
- 23% - 1.250.000 Åbent land/999 indbyggere
- **Hvad sker der derude?**
- "alting er i opbrud"
- "Alting forandres"
- "Intet er som før"
- "Alting var bedre i gamle dage" . Er der nogen der siger
- **Landdistrikts- og landsbydanmark er hovedkulds på vej ind i fremtidens Danmark.**
- **Og der tegner sig ikke et klart billede af fremtiden!**

HVERDAGSUDFORDRINGER

- Træner og ledermangel
- For få spillere (Medlemsflugt/sivning)
- For mange spillere (Rum & Rammeproblemer)
- Nedslidte faciliteter
- Krævende forældre
- Konkurrence fra de kommercielle
- Osv.osv.

Landsbyerne og foreningerne er under krydspres .

- Dagliglivets strukturer er under hastig forandring i landsbyerne. Noget gammelt forsvinder, men hvad vokser der frem ?
- Pres .Ikke nødvendigvis negativt.
- Giver plads for nyorientering ++/--.
- Kan være en smertefuld og frustrerende proces

NYE UDFORDRINGER

- I de danske landsbyer er "alt" under forandring i disse år, herunder også idrætsforeningslivet.
- Kommunalreformen (nye støtteordninger mv.)
- Idrætsbilledet skifter (Maja Pilgård, 2008)
- Forskel på bynære og byfjerne landsbyer
- Forskel på store og mindre landsbyer
- Nogle er lukningstruede/Andre i smult vande

Idrætsforeningernes opgave?

- Først og fremmest idræt
- Dernæst ????
- Er der overskud/Ressourcer til mere.

Når landlivet er allerbedst

Mere end idræt!!!!

- Idrætsforeningens rolle er (først og fremmeste) at skabe idrætsaktiviteter.
- Rum og Rammer for medlemmerne.
- **En stærk og udviklingsorienteret idrætsforening er et stort aktiv for en landsby.**
- Attraktiv for gamle og nye beboere
- Fastholde/Tilflyttere

Andet end idræt. I

- **Eksempler.**
- Åbne, fælles arrangementer.
- Banko, Sommerfest, Fastelavnsfest m.v.
- Penge til foreningen
- Skaber "Social Kapital" i landsbyen
- Goodwill til foreningen
- -----

TOP UNDERHOLDNING. Ved halfesten i Bjerregrav er Fede Finn & Funny Boyz hovednavnet, men også Repeat og Fi-Fi Dong kan opleves. Privatfoto

Fede Finn og hans drenge til halfest i Bjerregrav

Havetraktortræk er ikke for amatører.

Andet end idræt II.

- Åbne klubhuse til forskellige aktiviteter.
- **Byudvikling**. Udstykninger, lokalplaner, stisystemer, skolestruktur, børnehaver og biblioteker osv.
- **Landdistriktsudvikling**. Indspil til Strategi
- Repræsentanter i LAG.Bestyrelsen
- **Projekter til udvikling af landsbyen med idrætsforeningen som primus motor eller medspiller i et netværk/samarbejde**
- **Sundhedsudfordringen**

RESULTATER

”Aktivering af idrætsforeningernes sociale kapital i landdistriktsudviklingen”

- DGI Østjylland.
- **Målet:**
- Er at udvikle aktiviteterne i foreningen, inddrage flere i foreningsarbejdet
- og hermed udvikle foreningen som en central del af landsbyens fritids- og
- kulturliv og derved være en væsentlig faktor for sammenhængskraften i
- lokalområdet.

5-Cirkelprojektet

- sikre den kreative og skæve tankegang - kort sagt "tænke ud af boxen".

RESULTATERNE FRA DGI- Østjylland.

- To/tre tydelige udviklingskoncepter:
- Multikultihusprojekter
- Spinning
- Foreningsfitness

Udgangspunkterne fælles.

- Opgradering af Nedslidt og Halvdød idrætshal
- Ændret idrætsbillede
- Ønsket om at prøve noget nyt

MULTIKULTIHUSENE

- Bredt foreningsnettverk går sammen
- Både små og større landsbyer
- Netværkskapital
- "Institutionel Tchikness"

FLERE ERFARINGER

- **Kvantitative mål.**
- Kvantitativt har projektet formået at få en lang række nye interessenter involveret i selve projektet i DGI Østjyllands regi samtidig med at en masse mennesker er involveret decentralt i lokalområderne omkring alle de delprojekter, der er skabt i foreningerne.

- Generelt er der involveret en lang række personer langt ud over den almindelige foreningsleder i lokalområderne. Mange foreninger har formået at inddrage større befolkningsgrupper, andre foreninger, politikere, erhvervsliv og interessenter, som ikke normalt er en del af foreningslivet.

- Rent kvantitativt har stort set samtlige foreninger formået at få inddraget flere engagerede borgere og nye målgrupper.

Kvalitative mål.

- Det væsentligste i forhold til det overordnede mål har været, at det i stort set alle foreninger er lykkedes at **involvere og mobilisere flere og ikke mindst nye deltagere i det levende og involverende demokrati, som sikrer at forenings- og kulturlivet i landdistrikterne lever i bedste velgående**, ja endda i flere områder endnu bedre end før, og kurven er opadgående.

- Herved er et andet af målene nået, nemlig det at skabe **sammenhængskraft** mellem forskellige interessenter i landsbyerne.
- Dette gælder både på individniveau og på foreningsniveau.

NØRAGER

SUNDHEDS- SPORTS- & KULTURCENTER

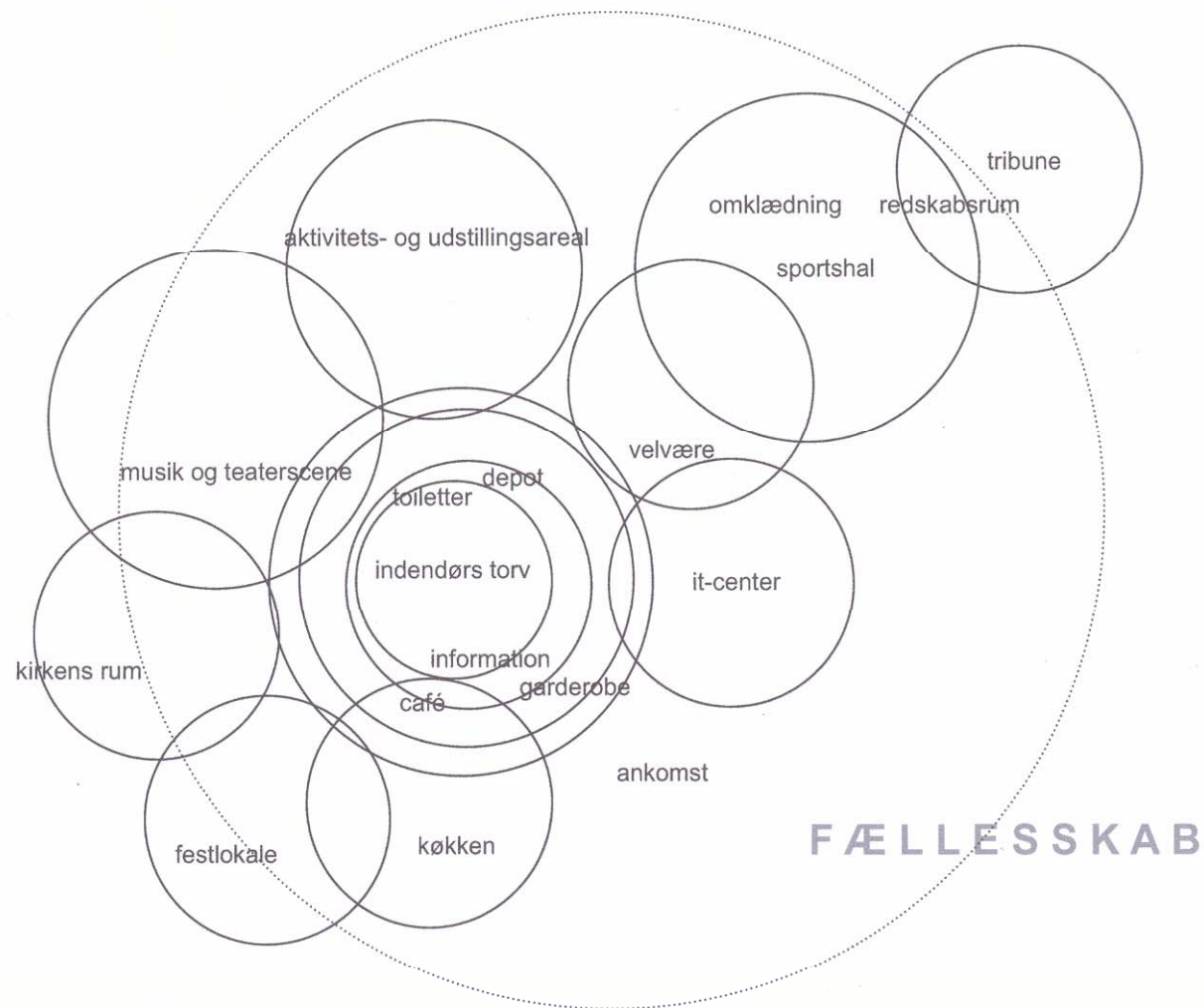

SUNDHEDS- SPORTS- & KULTURCENTER
NØRAGER
IDÉFORSLAG

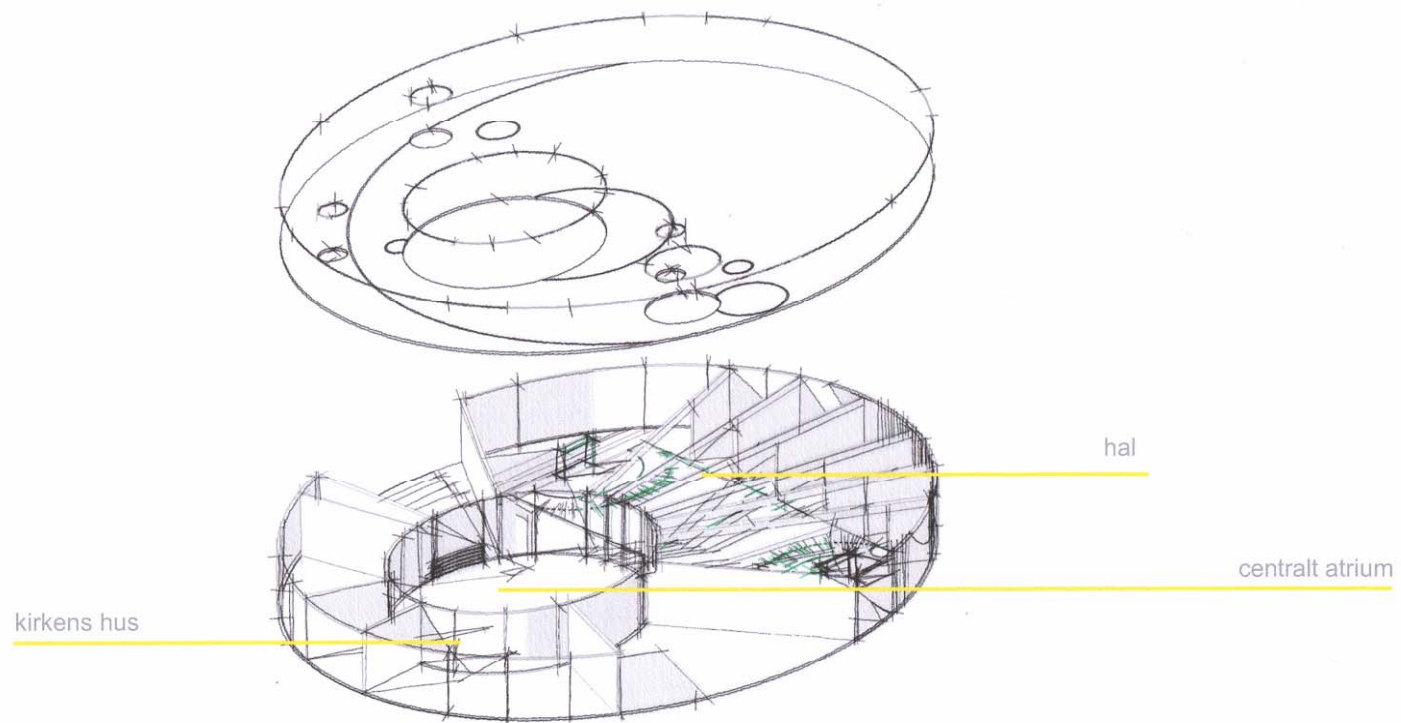
SIDE 1
JULI 2008
591-0

EXNER
EXNERS TEGNESTUE A/S

ankomst: fra landevejen
 parkeringspladser: 1 pr 50 m2
 sportshal: 600 m2
 tribune: plads til 100 tilskuere både inde og ude
 redskabsrum: 10m2
 omklædning: 2x 30m2
 velvære: 100 m2
 aktivitets- og udstillingsareal: 300 m2
 - indgar i atrium
 musik og teaterscene: i forbindelse med atrium
 indendørs atrium: 300 m2
 café: i atriummet - plads til 50 pers.
 køkken: 40 m2
 festlokale: 100 m2
 kirkens rum 40 m2
 it-center: min. 20 m2 - også som wii/biograf
 garderobe: 10m2
 depot: 10 m2
 toiletter: 20 m2

SKITSE - VOLUMENSTUDIE VIFTE-LØSNING

Skærbæk Fritidscenter mellem Ribe og Esbjerg (3000 indb.), opr. 1997, udbygget 2001. Foto: oktober 2007.

Gunners Foto.

PROJEKTERNE KRÆVER:

- **At foreningen griber chancen/Slår til når tiden er: "Rider på en bølge"**
- Karismatiske ildsjæle
- Netværksbygning
- Operationalitet
- Forhandlingstalent
- Fundraising og ansøgninger
- Udholdenhed
- Optimisme

Commins & Meredith

- Social kapital er”... *beskaffenheden og omfanget af et samfunds netværk af personlige, institutionelle relationer og værdier samt normerne opfostret af disse relationer”..*
- ***Og alt andet lige vil et (lokal)samfund, som er rigt på social kapital være mere velhavende, bedre informeret , bedre styret og mindre mærket af konflikt end samfund med en mindre, social kapital”***

Svendsen & Svendsen

"Social kapital" (2006)

- Tillid mellem mennesker
- Man stoler på/et ord er et ord
- Opbygges gennem fælles handlinger
- Kræver mødesteder (Formelle /Uformelle)
- Inkluderende/brobyggende " Briding" social kapital
- Ekskluderende /Grøftegravende/Gapping

SOCIAL KAPITAL KAN ØDELÆGGES

- Syddansk Universitet.
- ***"Social kapital et skrøbeligt gode, som kan forsvinde på få år". (G.L.H.Svendsen)***
- Når vi har for travlt med alt muligt...alle andre steder end der hvor vi bor.
- **Det fælles erfaringsgrundlag tyndes ud...**
- Idrætsforeningens sociale kapital forsvinder stille og roligt, men akcellererende...I starten ikke mærkbart

DELTAGELSESFORMER I IDRÆTSFORENINGERNE LIV

STRATEGISK	Bestyrelsesarbejde
	Projektansøgninger
	Kommunekontakt
OPERATIONELT	Praktiske folk, der” kan tage fra”
DELTAGERNE	Kommer hver gang
Maren	Når man har tid
og dem fra Kæret	Aldrig
(copyright. J. Møller 2007)	60

AFSLUTNING

- Hvordan finder landdistriktsidrætsforeningerne deres (nye) rolle i en verden under hastig forandring?

PERSPEKTIVER

- Såfremt erfaringerne og de fremkomne resultater er gode, vil disse kunne bruges til udvikling af landdistriktsforeningerne i **alle DGI's landsdelsforeninger.**
- **Projekterne rummer herigennem store multipliceringspotentialer.**

FORSKNINGSBEHOV

- En landsdækkende, **geokodet** undersøgelse af hvor landsbyidrætsforeningerne ligger i relation til byerne.
- Landsbyernes indhold af service og aktivitetsmuligheder
- Medlemsforhold i disse foreninger +/-
- Hvilke aktiviteter udvikles /afvikles
- Hvilke udviklingsmæssige initiativer er taget og hvilke er i støbeskeen
- Hvilke samarbejdsrelationer findes der.